

Sunûf-ı Muhtelif Zabitân Namzetleri Talimgâhı

Mondros Mütarekesi'nin ardından İstanbul'un işgali, askerî okullardaki eğitim hayatını olumsuz etkiledi. İngilizlerin müdahaleleri sonucu askeri eğitim kurumları kapanmak veya sık sık yer değiştirmek zorunda kaldı. 16 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgalinden sonra Kuleli İdadisi ve Harp Okulu öğrencilerinden birçoğu Anadolu'ya geçtiler.1 Mayıs 1920 tarihinden itibaren Çengelköy'deki Kuleli İdadisine taşınmak zorunda kalan Harp Okulu'nun, 5 Temmuz 1920 tarihinde ikinci defa işgali üzerine öğrencilerden büyük bir kısmı Anadolu'ya geçmişlerdir.

Millî Mücadeleye katılan askerî öğrencilerden bazıları başlangıçta birliklerde ve Kuvâ-yı milliye reislerinin yanlarında görev aldılar. Ankara'ya gelen üst sınıf subay namzedi öğrenciler hemen eğitime başladılar. Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanı Mustafa Kemal Paşa 19 Haziran 1920 günü, İstanbul'dan gelen Kuleli İdadisi ve Harbiye öğrencileriyle bayramlaşmıştır. Öğrenciler, Türkiye'nin işgal edilmekte olduğu bu günlerde kendilerine düşen görevleri severek kabul edeceklerini, bağımsızlık mücadelesinde binlerce kurban veren arkadaşlarından geri kalmayacaklarını söylemişlerdir. Harp Okulunda üçüncü sınıfı tamamlayıp Ankara'ya gelmiş olan 49 öğrenci, kısa süreli bir eğitimin ardından 1920 yılı Temmuz ayının sonlarında teğmen (mülâzım-ı sâni) olarak atanmışlardır.

Yunan kuvvetlerinin 22 Haziran 1920'de genel taarruza geçmelerinden sonra Anadolu'da düzenli birliklere olan ihtiyaç daha da artmıştı. Bursa üzerinden Anadolu'ya geçen askeri öğrencilerin eğitimlerini tamamlamak ve subay ihtiyacını karşılamak üzere 1 Temmuz 1920'de Ankara'da Cebeci semtinde Abidin Paşa köşkü civarında *Sunûf-ı Muhtelif Zâbitân Namzetleri Talimgâhı* (Karma Subay Adayları Talimgâhı) açıldı. Talimgâhta ordunun ihtiyacını karşılamaya yönelik her sınıftan subay namzedi yetiştirilmeye başlandı. Talimgâhın ilk öğrencileri, Anadolu'ya geçen Kuleli İdadisinin muhtelif sınıflarına mensup öğrencilerle yedek subaylardan oluşmaktaydı.

Talimgâhta, bütün olumsuzluklara rağmen öğrencilere teorik ve uygulamalı sıkı bir askeri eğitim veriliyordu. O günlere yakından tanıklık eden Trabzon milletvekili Hüsrev Bey'in ifadesiyle, "Talimgâhtaki öğrenciler düşman içinden kaçmışlar, çocuk olmalarına rağmen her türlü fedakârlığı göze almış, yoksulluk içinde Abidin Paşa köşkünde günde sekiz saat talim ile vazifelerini" yerine getirmişlerdi. Talimgâhın ilk mezunları "beş ay birçok yoksulluklar içinde Cebeci'nin tepesinde, Ankara'nın etrafında, hakiki bir hevesle yıprandı." Yine Hüsrev Bey'in belirttiği gibi, Hamdullah Suphi (Tanrıöver) Bey Talimgâhta verdiği konferanslarda, "Sizler daha Şark güneşi doğmadan anavatana koştunuz, bugünkü güneş sizsiniz" diyerek onlara güç ve güven veriyordu.

Anadolu'da subay ihtiyacının kısa sürede karşılanması amacıyla kurulan Talimgâhta, bir yıldan ibaret olan eğitim öğretim süresi 3 devreye ayrılmıştı. Birinci devre Harp Okulundan, İkinci devre idadilerden ve Üçüncü devre ise Harp Okulu ve Kulelinin çeşitli sınıflarından gelen öğrencilerden oluşmaktaydı. Talimgâh programında zaman içinde bazı değişiklikler yapılmakla birlikte teorik ve uygulamalı askeri dersler her zaman ağırlıkta olmuştur. Talimgâhın ilk programında şu dersler yer almaktaydı:

Birinci Devre: Piyade Talimnamesi, Endaht Talimnamesi, Ceza Kanunnamesi, Dâhiliye Kanunnamesi, Seferiye, Topografya, Hıfzıssıhha, Kitabet, Fransızca, Talim ve Ameliyatı. *İkinci Devre:* Piyade Talimnamesi, Endaht Talimnamesi, Ceza Kanunnamesi, Topografya, Fransızca, İstihkâm, Hıfzıssıhha, Esliha, Talim Ameliyatı. *Üçüncü Devre:* Piyade Makineli Tüfek Talimnamesi, Tabya ve Seferiye, Topografya, Esliha, İstihkâm, Kitabet-i Askeriye, Talim, Tabiye,

Seferiye ve Topoğrafya Tatbikatları.

Öğrenciler derslerin dışında haftanın dört günü 7-8 saat talim, akşam ve gece dersleri görüyorlardı. Çarşamba gününü tamamen tatbikat, perşembe gününü ise genel temizlik ve muayene ile geçiriyorlardı.

Kara Harp Okulu Arşivinde bulunan not defterlerinde, 1921-1922 yılında Talimgâha giren öğrencilerle ilgili tutulan kayıtlardan anlaşıldığına göre, 3 Haziran 1922- 2 Temmuz 1922 tarihleri arasında yapılan sınavlara 14 birinci sınıf öğrencisiyle alttan dersi kalan 2 ikinci sınıf öğrencisi katılmışlardı. Öğrenciler Almanca, İngilizce, Fransızca, Tabiye, İstihkâm, Binicilik, Esliha, Topoğrafya, Tarih-i Harp, İnşaat, Teşkilat, Kavânîn, Kitabet, Muhabere ve Muvasala derslerinden sınavlara girmişlerdi. Teşkilat, Kavânîn ve Kitabet derslerinin birinci hususi sınavları yapılmamıştı. Derslerde öğrencilerin başarıları 10 üzerinden değerlendirilmekteydi. Not listesinde öğrencilerin girdikleri 2 özel ve 1 genel sınavın toplamı verilmiştir. Birinci sınıf öğrencilerinden 14'nün notuna yer verilen listede tümünün Fransızcadan, ayrıca bir kısmının Almanca veya İngilizceden de sınava girdikleri görülmektedir.

Yine söz konusu arşivde bulunan "*Birinci sene şakirdanı imtihan-ı hususi ve umumiye ait numara tevhid cedveli*"nde, 15 Ekim 1921 tarihinde Talimgâha kaydolan 46 öğrencinin ismi ve memleketleriyle büyük kısmının Anadolu'ya geliş tarihleri hakkında not düşüldüğü görülmektedir. Öğrenciler Almanca, İngilizce, Fransızca, Tabiye, İstihkâm, Binicilik, Esliha, Topoğrafya, Tarih-i Harp, Fransızca, İnşaat, Teşkilat, Kavânîn, Kitabet, Muhabere ve Muvasala derslerinden sınava girmişlerdir. Tabiye, İstihkâm, Binicilik, Esliha, Tarih, Fransızca, İnşaat derslerinden 3 sınav, diğerlerinden bir özel, bir genel sınav yapılmıştır. Sınavlarda başarı notu birinci ve ikinci özel sınav notlarıyla genel sınav toplamından oluşuyordu. Öğrencilerden 14'ü bu sınavların tümüne, 18'i ise bazılarına katılmışlardır.

Birinci sınıf öğrencilerinden 14'nün yer aldığı bir listede başlıca dersler Tabiye, İstihkâm, Tarih-i Harp, Tarih-i Siyasi, Kavânîn, Coğrafya-yı Sevkülceyş, Teşkilat, Esliha, Binicilik, Topoğrafya, Muhabere ve Muvasala, Kitabet, Fransızca, Almanca, İngilizce, Talim Amaliyatı şeklinde sıralanmıştır.

Talimgâh'a kaydolan öğrenciler kendi istekleriyle ya da kurayla sınıflara ayrılıyordu. Müdafaa-i Milliye Vekâletine müracaatla 1921 yılı mart ayında Talimgâha kaydolan Mehmet Cemal (Tollu), beşinci piyade bölüğünde bir hafta kaldıktan sonra kura çekmek suretiyle istediği süvari sınıfına ayrılmıştı. O sırada Talimgâh tabur komutanlığında, sonradan Cumhurbaşkanlığı yaverlerinden Binbaşı Rusûhi Bey bulunuyordu. Bölükteki öğrencilerden çoğu Kuleli İdadisinden ayrılarak Anadolu'ya geçmişlerdi. Kısa hizmetli yedeklerin sayısı çok az olup bunların da çoğu başçavuşluktan subay vekilliğine terfii uygun görülenlerdi.

Talimgâh ilk mezunlarını 1 Kasım 1920 tarihinde verdi. Mezuniyet törenine TBMM Başkanı Mustafa Kemal Paşa ve Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi (Çakmak) ile diğer bakanlar katılmışlardı. Törende, Talimgâh komutanının konuşmasının ardından öğrenciler adına dönem birincisi Edirneli Enver bir konuşma yapmıştır. TBMM Başkanı Mustafa Kemal Paşa genç subaylara şöyle seslenmiştir:

"Efendiler!

Garbın hiçbir vakit afv edemeyeceğimiz zulmetleri, memleketimiz Türkiye'yi parçalamak, bu topraklarda yaşayan milletimizin hürriyetini, istiklalini pây-mâl etmek için verdikleri asırlık kararı en nihayet mevki-i tatbik koyarken milletimiz bugün cihana şamil inkılabat ve ihtilalat içinde mevcudiyetini muhafaza lüzumuna kaniidir. Bu kanaat memleketimizin ve milletimizin bütün cihan-ı beşeriye cidden haiz-i kıymet olduğunu bihakkın takdir ettirmiştir. Millet kendine bütün zalim nazarlar ve feci teşebbüsler karşısında ciddi, hakiki mevcudiyetiyle ayaklandı ve bunun neticesi

olarak Ankara’da Büyük Millet Meclisi vücuda geldi. Bittabi hainlerden bahsetmek istemem. Fakat kanaatime nazaran bütün efradı milletimiz bu teşekkül eden vaziyetin tersin ve takviyesi ve muvaffakiyet için bütün mevcudiyetlerini hasretmişlerdir. Bunun en kıymetli ve bariz misali mevcudiyetleriyle teessüs etmiş olan müessese-i askeriyenin tesisine bâis olmuş olan muhibbilerimiz gençlerdir. Filhakika bu gençler başlarında zabitleri ve muallimleri oldukları halde buraya gelmişler ve burada fedakârlığın maddi bir misali vücuda getirmişlerdir. Bundan dolayı esasen dedikleri şayan-ı takdir ve tebriktir.

Milletimiz vatanın sevk-i idaresini deruhte etmiş olan Büyük Millet Meclisi’nin büyük mücadelede behemehâl muvaffak olacağına eminim. Bu hususâtın temini için esbâb-ı avâmil vesait-i mevcudadır. Burada yalnız şunu zikretmek isterim. Bu ispat avâmilin başında en müessiri ordumuzdur. Ordumuz hayat ve haysiyet mücadelesinde milletin ve vatanın gayelerinin yegâne istinatgâhıdır. Ordu kendisine tevcih eden bu vazife-i mücâhedesinde bihakkın muvaffak olabilmesi için lazım gelen evsafın birincisi demir gibi bir inzibattır. Orduda inzibatın yegâne vasita-ı tecellisi münevver kahraman fedakâr zabitanıdır. Bugün ordumuz zabitanı saydığım evsafa tamamen maliktir. ...”

Talimgâhtan zâbit vekili olarak 102 mezun öğrenci “İstiklâl zâbiti” olarak diploma almışlardır.

Tören münasebetiyle TBMM Başkanı Mustafa Kemal Paşa, Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi (Çakmak) ve Umûru Şeriyye ve Evkaf Vekili Mustafa Fehmi (Gerçekker) mezuniyet anısına duygu ve düşüncelerini yazmışlardır. TBMM Başkanı Mustafa Kemal Paşa notunda, “Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti ya istiklâl ya ölüm ahdiyle yetişen ilk istiklâl zabitanının ordu ve milletimize takdim ve tevdî’ olduğunu görmekle bahtiyardır” demiştir. Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi (Çakmak), “Milletin göz bebeği olan ilk istiklâl-perver genç zabitanını tebrik ile kesb-i şeref eder ve milletimize hüsnü hizmetler ifasını Cenabı Hak’tan tazarru’ eylerim.” şeklinde temennide bulundu.

Mezuniyet törenin ardından subayların çoğu Ankara’dan ayrılmışlardı. Bununla birlikte, TBMM’nin 6 Kasım 1920 tarihli toplantısında Cebelibereket mebusu İhsan Bey’le arkadaşlarının önergeleri sonucu, Talimgâhtan mezun olan “zabit vekilleri” için Öğretmen okulu (Darülmualimîn) binasında TBMM tarafından bir öğle yemeği verildi. Mustafa Kemal Paşa, Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi Paşa Matbuat Umum Müdürü Galip Bahtiyar, Balıkesir (Karesi) mebusu Vehbi, İzmir mebusu Yunus Nadi (Abalıoğlu) ve Ali Oruc Bey’in yanı sıra birçok milletvekili ve memurun katıldığı yemekte genç subaylar adına Adil Bey bir konuşma yaptı.

Mezunlara askeri teçhizatlarını tamamlayabilmeleri için 100’er lira avans verilmişti. Bunun karşılığında subayların 30-40 lira arasındaki maaşlarından her ay 25’er lira kesilecekti. Genç subayların askeri teçhizat ve elbiselerini karşılayabilmeleri için 150 liraya ihtiyaçları bulunuyordu. Bakanlar Kurulunca 8 Kasım 1920’de hazırlanan kanun tasarısı, TBMM’de görüşülerek 8 Aralık 1920 tarihinde kanunlaşmıştır. Kanuna göre “Talimgâhtan zabit vekili olarak neşet edenlere ikmal-i mevakıs ve teçhizatları için yüz ellışer lira verilecektir.”

Genç subay adayları mezuniyetten hemen sonra hazırlıklarını tamamlayıp törenle cepheye sevk ediliyorlardı. 18 Ekim 1921 tarihinde subay vekili olarak Talimgâhtan mezun olan Mehmet Cemal (Tollu), teçhizat ve diğer ihtiyaçlarının tamamlanması için on gün daha Ankara’da kaldıktan sonra cepheye katılmak üzere trenle Polatlı’ya hareket etmiştir. Mehmet Cemal Ankara’dan ayrılışını anılarında şöyle anlatmaktadır:

“Geçit merasiminden sonra, yüz kırk zabit vekili yürüyüş nizamında, önümüzde bir bando olduğu halde istasyona geldik. Eski Millet Meclisi önünden istasyona uzanan tozlu ve dar şosede mühimce bir kalabalık bizi takip ediyordu. Yolun iki yanındaki bataklık arazi, her zaman olduğu gibi, cepheye gönderilmeyi bekleyen birliklerle doluydu. Kimimiz

neşeli, kimimiz gamlı trene bindik. Tanıdığı olanlar öpüşerek ayrıldılar. Bando ve tabanca sesleri arasında tren hareket etti. Yok, edilmesi istenen bir milletin kaderinin yönlendirildiği bu küçük Anadolu şehriden uzaklaştık.”

Talimğâhın üçüncü döneminde mezun öğrenciler için 30 Haziran 1922 Cuma günü büyük bir tören ve müsamere düzenlendi. Programa göre, törenin ilk bölümünde Talimğâh Meydanında askeri tatbikat yapılacaktı. Muhtelif sınıftan subay namzetlerinin katılımlarıyla “mühim askerî manevralar ve hakiki endahlar, hücumlar icra edilecekti”. İkinci bölümde askerî idman hareketleri sergilenecekti. Akşam saat dokuzda Cebeci’de halka açık bir müsamere gösterisi sunulacaktı. Öğleden önce askerî tatbikat gösterilerinin sunulduğu ilk program Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım (Özalp) Paşa’nın teftişinin ardından başladı. Tatbikata tüm sınıflara mensup mezun öğrencilerin tamamı katıldı. Önce bir piyade bölüğü muhtelif muharebe vaziyetleri aldı, istihkâm kıtalarının hazırladığı engel ve köprülerden geçti. Bunu makinalı tüfek bölüğünün manevraları takip etti. Ardından süvari bölüğü gösterilerde bulundu. Bütün sınıfların katıldığı tabur manevrasında barut kokusu ve top sesleriyle gerçek bir savaş alanı canlandırıldı. Tatbikatın yapıldığı meydan elektrikle aydınlatılmış ortaya güzel bir sahne kurulmuştu. Kadın-erkek, çoluk-çocuk herkesin beğeniyle izledikleri program gece yarısına kadar sürdü. Törenlere milletvekilleriyle birlikte Ankara’da bulunan elçiler ve yabancılar, subaylar ve eşraf katılmışlardı. TBMM Başkanı ve Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Paşa, öğrencilerle onları yetiştiren komutanlarını ve özellikle Talimğâh Müdürü Cemal Bey’i tebrik etti. Cemal Bey, “gençlerimiz için kıymetli bir mürebbî, müşfik bir baba” gibiydi. O, “manevralarda bir kumandan gibi dolaşmış ve geceyi evlatlarıyla birlikte” geçirmişti.

Talimğâhın açılışının birinci yıldönümüne rastlayan 1 Temmuz 1921 Cuma günü İstasyonun batısındaki alanda bir müsamere düzenlendi. TBMM Başkanı Mustafa Kemal Paşa ile Hariciye Vekili Yusuf Kemal (Tengirşek) törenin sonuna iştirak ederek gösterileri izlediler. Tören alanının girişi Türk arması ve Türk bayraklarıyla süslenmiş ve davetliler için özel çadırlar kurulmuştu. Bando tarafından çalınan millî marşların ardından Talimğâh mehter takımının gösterileri alkışlarla karşılanmıştı. Müsamerede öncelikle spor yarışmalarına yer verilmişti. İsveç usulü spor hareketlerinin ardından “piramit-demir harekâtı, halkalarda harekât” yapıldı. Sürat koşusunda birinci ve ikinciliği Talimğâh öğrencileri kazandılar. Mukavemet yarışını 1500 metreyle Talimğâhtan Lütfi kazandı. Talimğâhtan Ali Hilmi ve Ümran Beylerin katıldıkları sırkla yüksek atlama yarışını 3 metre 15 santimlik dereceyle birkaç gün önce Ankara’ya gelen sporculardan İzzet Bey kazandı. Gazi Antep mebusu Yasin Bey tarafından İzzet Bey’e bir altın kol saati hediye edildi. Süvari keşif kolunun “çifte nöbetçiye hücumu” beğeniyle izlendi. Program sonunda futbol maçı yapıldı.

Talimğâh öğrencileri, eğitim programları dışında Ankara’da yapılan diğer etkinliklere de katılmışlardır. Ankara Merkez Komutanı ve Vali Vekili Mehmet Nuri Bey, 17 Ağustos 1920 günü TBMM Başkanlığına gönderdiği yazıyla, milletvekillerini Talimğâh öğrencilerinin yapacakları spor müsabakasına davet etti. 20 Ağustos 1920 Cuma günü öğleden sonra Talimğâh tarafından Ziraat Mektebiyle kışlalar arasında ve Çubukdere kenarında askeri oyun ve güreş müsabakası düzenlenecekti. Millî Mücadeleye katılmak üzere İstanbul’dan Ankara’ya gelen Mehmet Cemal (Tollu), Talimğâha girdiği gün kendini zafer kutlamalarının içinde bulmuştur. Anılarında, “30 Mart 1921 tarihinde asker elbiselerini giydiğim ilk gün, Talimğâh Taburu, İkinci İnönü Zaferini kutlamak üzere hazırlık yapıyordu. O gece ilk askeri yürüyüşüm fener alayına katılmakla başladı. Ziraat Mektebi binasında bulunan Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Dairesi’ne giderek pencereden konuşan Mustafa Kemal’imizi gördük. İsmet Paşa’dan gelen telgraf okundu.” demektedir.

30 Mayıs 1921’de Ankara’da yapılan şenliklerde Talimğâh komutan ve öğrencileri ödüller kazandılar. Rovelver atışında birinci olan Talimğâh Komutanı Yarbay Cami Bey’e ödül olarak bir tıraş takımı verildi. Yüz metre sürat müsabakasında Talimğâhtan Ragıp birinci oldu. Engelli koşuda Talimğâhtan birinci ve ikinci olan Lütfi ve Ragıp’a ödül olarak bir tabaka

ve bir şişe kolonya verildi. Mukavemet koşusunda Talimgâhtan Lütfi birinci oldu. Lütfi ikinci defa aldığı tabakayı Himaye-i Etfal Cemiyeti (Çocuk Esirgeme Kurumu) yararına müzayedeye konulmak üzere bağışladı. Bayrak yarışında Talimgâh birinci, Ankara Sultanisi (lisesi) öğrencileri ikinci oldular. Sürat koşusunda Talimgâhtan İzzet ve Galip birincilik ve ikincilik kazandılar. Dereceye girenlerin ödülleri bizzat Mustafa Kemal Paşa tarafından verildi. Tören sonunda Talimgâh makinalı tüfek bölüğü tarafından geçit töreni yapıldı.

1922 Yılı ağustos ayının başlarında bayramın ikinci günü Talimgâh öğrencilerinin sunduğu müsamereye birçok subay ve davetlilerin yanı sıra eski hahambaşı Naum Efendi de katıldı. Törende öğrenciler tarafından marşlar söylendi ve muhtelif gösteriler sergilendi.

İstanbul'dan askeri öğrencilerin gelişiyle birlikte Ankara'da futbol hayatı canlanmaya başlamıştır. Henüz Talimgâh açılışından önce Harbiye öğrencileri tarafından kurulan Yavuz futbol takımı, Ankaralı gençlerin kurduğu Yıldırım Kulübü'yle müsabaka yapıyordu. Temmuz 1920'de iki takım arasında yapılan maç Yavuz futbol takımınının 3-1 galibiyetiyle neticelenmişti.

Talimgâhın açılışından sonra Ankara futbolunda askeri öğrenciler daha da etkili olmuşlardır. Millî Mücadele günlerinde Talimgâh takımı, Sultani (Lise) ve Ankara İdman Yurdu'yla maçlar yapmıştır. Müsabakalar genellikle cuma günleri Cebeci veya İstasyon civarında gerçekleştiriliyordu. 21 Mart 1921 Pazartesi günü Nevruz münasebetiyle Talimgâhla Sultani takımları arasında İstasyon civarında yapılan futbol maçı berabere sonuçlanmıştı.

Ankara'da, 22 Mart 1921 Salı günü İkinci İnönü Savaşı'ndan hemen önce baharın gelişini müjdeleyen Nevruz kutlamaları yapıldı. İlkbahar bayramı münasebetiyle askerler ve öğrenciler şehirde geçit resmi ve şenlikler yaptılar. Öğleden önce, Talimgâh başta olmak üzere Ankara'daki bütün askeri birlikler ve okulları temsilen seçilen öğrenciler Hükümet Meydanında toplandıktan sonra TBMM önünde geçit resmine katıldılar. Nevruz şenlikleri istasyon civarındaki Talimhane meydanında yapıldı. Öğle üzeri başlayan geçit resmine Talimgâh, bir piyade birliği, yerel kıyafetlerle Giresun bölüğü, makinalı tüfek birliği, süvari ve topçu askerleri, öğrenciler ve polisler katıldılar. Talimgâh öğrencilerinin hep bir ağızdan söyledikleri, "Yaşasın sancağımız/ Ona feda kanımız" sözleriyle başlayan marş eşliğinde geçişleri büyük hayranlık uyandırdı. Mustafa Kemal Paşa ile Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi Paşaların da izledikleri şenliklere asker, öğrenci ve Ankara halkı büyük rağbet gösterdi. Askeri bandonun "Millî Meclis" adına çaldığı marşın ardından eğlence ve oyunlara geçildi. Şenlikte kalpakla güreş, Alaturka güreş, yarışlar (halat, yumurta, çuval), av koşusu, kemeççe eşliğinde Karadeniz oyunları, Zeybek oyunu ve futbol etkinlikleri yapıldı. Akşama kadar süren şenlikler Talimgâh öğrencilerinin geçit resmiyle sona erdi.

Millî Mücadele günlerinde Ankara'da bizzat Mustafa Kemal Paşa'nın teşvikiyle başlayan at yarışlarında askeri öğrenciler komutanları tarafından temsil edilmekteydi. 22 Eylül 1922 Cuma günü Sipahi Ocağı tarafından düzenlenen at yarışlarının ikincisinde koşuyu izleyenler arasında TBMM Başkan Vekili Adnan (Adivar) Bey'le birlikte Talimgâh Müdürü Cemal Bey de bulunuyordu.

Talimgâh öğrencileri 1922 yılında yapılan diğer törenlere de iştirak etmiştir. TBMM'nin ikinci yıldönümü münasebetiyle 23 Nisan 1922'de yapılan törene Talimgâhtan mızraklı ve piyade sınıfına mensup öğrenciler katıldılar. Türk ordusunun zaferi ve İzmir'in kurtuluşu 13 Eylül 1922 günü Ankara'da da büyük bir coşkuyla kutlandı. Merkez Taburu Müfrezesi ve Riyaset Muhafız Müfrezesiyle birlikte Talimgâh müfrezeleri de TBMM önündeki geçit töreninde yer aldılar. Mustafa Kemal Paşa, Büyük Zaferin ardından 2 Ekim 1922 günü Ankara'ya dönüşünde büyük bir törenle karşılandı. Mustafa

Kemal'i karşılayanlar arasında "Talimğâhın genç ve imanlı talebesi başlarındaki heybetli miğferleriyle" muntazam bir şekilde yerlerini almışlardı.

Talimğâhtan mezun olan genç subaylar özellikle Sakarya Savaşı'nda büyük yararlıklar göstermişler birçoğu şehit ve gazi olmuşlardı. Talimğâh Taburu ise, o günlerde Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi Muhafızı olarak görevlendirilmiştir. Anadolu'nun işgalden kurtarılması üzerine Talimğâh öğrencileri, son defa 28 Aralık 1922 Perşembe günü Hacı Bayram Camisi'nde öğle namazının ardından hastanede vefat eden arkadaşlarıyla bütün şehitlerin ruhlarına ithaf edilmek üzere mevlit okutmuşlardır.

Sunûf-ı Muhtelif Zabitân Namzetleri Talimğâhı, Millî Mücadele günlerinde cephelerin subay ihtiyacını karşılayan olağanüstü bir eğitim kurumu olmasının yanı sıra Ankara'nın sosyal hayatına da çok büyük katkılar sağlamıştır. Talimğâh öğrencileri törenlerde, yıldönümlerinde ve spor faaliyetlerinde Ankara halkının takdirlerini kazanarak zor günlerde moral kaynağı olmuşlardır.

Talimğâhta ihtiyaç duyulan her sınıftan subay yetiştirilmeğe çalışılırken piyade ve süvari subayı eğitimine öncelik verilmiştir. Bunun sonucunda Talimğâhtan mezun olan 500 subaydan büyük kısmı piyade ve süvari sınıflarına mensuptur. 1922 yılının başlarında Ankara'da Jandarma Karakol Kumandanlığı Mektebi ile Jandarma Zabitan Mektebinin açılmasıyla birlikte jandarma sınıf subayı Talimğâh dışında yetiştirilmeye başlanmıştır.

Birinci TBMM Hükümeti döneminde çok sayıda subay yetiştiren Sunûf-ı Muhtelif Zabitân Namzetleri Talimğâhı, 1 Nisan 1923'te Cebeci'de yapılan bir törenle Harp Okuluna dönüştürüldü. Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım (Özalp) Paşa ve Hariciye Vekili İsmet (İnönü) Paşa'nın da katıldığı törende, okul komutanı tarafından Talimğâhın faaliyetleri ve Harp Okulu'nun tarihçesi hakkında bilgi verildi. Kazım Paşa, Talimğâhtan yetişen subayların Millî Mücadelede savaş meydanlarında göstermiş oldukları kahramanlıklardan bahsetti. İsmet Paşa'nın konuşmasının ardından bir hoca tarafından dua ve şehitlerin ruhuna Fatihalar okundu. Bu törenle birlikte subay eğitiminde olağanüstü dönemden olağan döneme geçilmiştir.

Sunûf-ı Muhtelif Zabitân Namzetleri Talimğâhında, bütün imkânsızlıklara rağmen Anadolu'nun subay ihtiyacı karşılanmaya çalışılmıştır. TBMM Hükümetinin düzenli orduyu kurduğu günlerde Cebeci'de ilk mezunlarını veren Talimğâhta, 1 Temmuz 1920-1 Nisan 1923 tarihleri arasında 500 kadar subay yetiştirilerek cepheye gönderilmiştir. Kurtuluş mücadelesine katılabilmek için İstanbul'dan Ankara'ya koşan askerî öğrenciler, cephelerdeki kahramanlıklarıyla bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna zemin hazırlamışlardır.

Mesut ÇAPA

KAYNAKÇA

1. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA), 34.30.18.1.1.18.19.

2. Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi.

Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi (TİTE), K113G3B300.

3. Harp Okulu Arşivi.

Harp Okulu Arşivi, 45. No'lu not defteri.

3-Tek yazarlı kitap

Cevad Kâzım, **Şehid Yolunda (Milli Hatıralarım)**, Ankara 1924.

Şapolyo, Enver Behnan, **Mustafa Kemal Paşa ve Millî Mücadelenin İç Âlemi**, İstanbul 1967.

Tollu, Mehmet Cemal, **Talimgâh'tan Güzel Sanatlar'a, 1921-1923**, haz. Servet Avşar, İstanbul 2018.

4-Yazarı belirtilmemiş kitap

Harp Okulu Tarihçesi (1834-1945), Harp Okulu Matbaası, (t.y).

TBMMZC, Devre:1, C 3, 3. Basılış, Ankara, 1981.

TBMMZC, TBMM Basımevi, C 5, 3. Basılış, Ankara 1981.

TBMMZC, TBMM Matbaası, C 6, 2. Basılış, Ankara 1943.

5.Tek yazarlı makale

Çapa, Mesut, "Bir Harbiyelinin Millî Mücadele Anıları", **Atatürk Yolu**, Ankara, 1994, S. 14, s.141-166.

Çapa, Mesut, "Millî Mücadele Günlerinde Ankara'da Subay Eğitimi: Sunûf-ı Muhtelif Zabitan Namzetleri Talimgâhı", **Asayişten Cepheye:Millî Mücadele'de Jandarma**, Ed. İsmail Hakkı Demircioğlu, Yücel Yiğit vd., Berikan Yayınevi, Ankara 2022, s.431-456.

Güler, Ali, "Millî Mücadele'de Kara Harp Okulu: Fotoğraflarla Ankara Abidinpaşa Köşkü Sınıf-ı Muhtelif Zabitan Namzetleri Talimgâhı", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, S 53, Temmuz 2002, s.423-442.

Ünal, Tahsin, "Harp Okulu Tarihi", **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, S 21, Haziran 1969, s. 59-62.

6-Ansiklopedi Maddesi

"Harbökulu", **Türk Ansiklopedisi**, C XVIII, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1970, s. 478-481.

7-Yazarı belli olmayan gazete yazısı

"Münevver Kahramanlar", **Hâkimiyet-i Milliye**, 7 Teşirin-i sâni 1920.

"Ordumuza İltihak Eden Genç Unsur", **Hâkimiyet-i Milliye**, 2 Temmuz 1922.

"Yeni Zâbitlerimiz", **Hâkimiyet-i Milliye**, 29 Temmuz 1920.

23/11/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/sunuf-i-muhtelif-zabitan-namzetleri-talimgahi/?pdf=6763> adresinden erişilmiştir